

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო

სკოპინგის დასკვნა N 17

08.04.2022

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: სასარგებლო წიაღისეულის (1 077 900 მ³ ქვიშა-ხრეშის) ღია კარიერული წესით მოპოვება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „მეგა ჰოლდინგი“, ქ. თბილისი, გლდანის რაიონი, ზაჰესი;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: კასპის მუნიციპალიტეტი, მდ. მტკვარი;

სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი: შპს „გარემოსდაცვითი და შრომის უსაფრთხოების საგანმანათლებლო და საკონსულტაციო ცენტრი-ეკომეტრი“;

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 01.03.2022;

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „მეგა ჰოლდინგის“ მიერ წარმოდგენილია, კასპის მუნიციპალიტეტში, მდ. მტკვარზე სასარგებლო წიაღისეულის (1 077 900 მ³ ქვიშა-ხრეშის) ღია კარიერული წესით მოპოვების სკოპინგის ანგარიში.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „მეგა ჰოლდინგის“ (ს/კ 436031973) მიერ, კასპის მუნიციპალიტეტში, მდ. მტკვარზე, 35.93 ჰა (359 300 მ²) ფართობზე დაგეგმილია 1 077 900 მ³ ქვიშა-ხრეშის ღია კარიერული წესით მოპოვება. სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებასთან დაკავშირებით შპს „მეგა ჰოლდინგს“ სსიპ წიაღის ეროვნული სააგენტოსგან (სსიპ მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტო) 2021 წლის 21 დეკემბერს #1794/ს ბრძანების საფუძველზე, მიღებული აქვს შესაბამისი ლიცენზია (# 10002577). სალიცენზიო ტერიტორიის GPS კოორდინატებია: X-450157.039 Y-4640324.197; X-450007.587 Y-4640832.793; X-450253.087 Y-4640904.228; X-450408.006 Y-4640688.532; X- 450411.911 Y-4640696.415; X- 450795.601 Y-4640451.364; X-450872.798 Y-4640209.141; X- 450879.087 Y-4639901.96; X-450840.348 Y-4639892.563; X-450824.689 Y-4639930.266; X-450307.338 Y-4640406.141; X - 450296.153 Y -4640440.565. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიიდან 400 მ-ის მანძილზე მდებარეობს სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების ნაკვეთი, შენობა-ნაგებობებით. ამასთან, ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ სალიცენზიო ობიექტიდან 350 მ-ში ფიქსირდება შენობა-ნაგებობები (სოფ. გომი), რომლის ფუნქციური დატვირთვის შესახებ ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია პროექტის განხორციელების ალტერნატიული ვარიანტების ანალიზი. მათ შორის, მოცემულია უმოქმედობის, წიაღისეულის მოპოვების ტერიტორიის და ტექნოლოგიური ალტერნატივების ანალიზი. დოკუმენტის შესაბამისად, საქმიანობის განხორციელებისთვის სხვა ალტერნატიული ადგილის შერჩევა არ ჩაითვალა მიზანშეწონილად, საპროექტო ტერიტორიაზე სსიპ „მინერალური რესურსების ეროვნული სააგენტოს“ მიერ გაცემული შესაბამისი ლიცენზიის გათვალისწინებით. სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, სალიცენზიო ობიექტის ადგილმდებარეობის უპირატესობებიდან, აღსანიშნავია: მისასვლელი გზების არსებობა, კომპანიის საკუთრებაში არსებული

სამსხვრევ-დამხარისხებელი ობიექტის სიახლოვე და წიაღისეულის ტრანსპორტირება დასახლებული პუნქტის გვერდის ავლით. სასარგებლო წიაღისეულის საშუალო სიმძლავრის - 0.3 მეტრის გათვალისწინებით, ობიექტის დამუშავების მეთოდად განისაზღვრა ღია კარიერული წესი, ერთ საფეხურად. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილი იქნა დადებითი სოციალურ-ეკონომიკურ ფაქტორების გათვალისწინებით. მნიშვნელოვანია, გზშ-ის ეტაპზე უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილ იქნეს სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთშეწონის საფუძველზე, ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს საქმიანობის განუხორციელებლობის (უმოქმედობის) შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერა.

სკოპინგის ანგარიშს თან ახლავს საბადოს დამუშავების გეგმა, სადაც მოცემულია ინფორმაცია სალიცენზიო ობიექტის/ტერიტორიის, მოპოვების ტექნოლოგიებისა და ტექნიკის, ტერიტორიაზე არსებული ბიოლოგიური გარემოს, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური და ჰიდროლოგიური პირობების, მადნის რაოდენობრივი-ხარისხობრივი მაჩვენებლების და სხვ. შესახებ.

ლიცენზირებული ობიექტის უბანი მდებარეობს მდ. მტკვრის ჭალა კალაპოტში (კუნძულის სახით წარმოდგენილ ტერიტორიაზე). საპროექტო ტერიტორია საინჟინრო-გეოლოგიური თვალსაზრისით მიეკუთვნება II (საშუალო სირთულის) კატეგორიას. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გეოდინამიკური გართულება მოსალოდნელი არ არის თუ წელიწადში მოხდება წიაღისეულის მოპოვება არა უმეტეს 1,5 მეტრი სიმძლავრით. გრუნტის წყლის დონე 1,8 - 2,0 მ-მდე მერყეობს. გრუნტის წყლის არინება გათვალისწინებულია სადრენაჟე არხით. ლიცენზირებული ობიექტის მდებარეობის (მდ. მტკვრის კალაპოტი) გათვალისწინებით გაზაფხულზე წყალდიდობისას საპროექტო ტერიტორია მთლიანად იფარება წყლით და წიაღისეულის მოპოვების შედეგად მიღებული ქვაბულები ბუნებრივად შეივსება. აღნიშნულის გათვალისწინებით, მოპოვების სამუშაოების დასრულების შემდეგ, საპროექტო ტერიტორიაზე რაიმე სახის სარეკულტივაციო/აღდგენითი სამუშაოები დაგეგმილი არ არის. დაზუსტებას საჭიროებს ინფორმაცია გაზაფხულის პერიოდში სამუშაოების წარმოების შესახებ, ხოლო სამუშაოების წარმოების შემთხვევაში ინფორმაცია ტერიტორიის, მათ შორის საპროექტო ობიექტის დამხმარე და ობიექტამდე მისასვლელი (გზა, ხიდი) ინფრასტრუქტურის დატბორვის პრევენციისთვის გათვალისწინებული ღონისძიებების შესახებ.

საპროექტო ტერიტორიაზე სასარგებლო წიაღისეულის (ქვიშა ხრეში), რომლის სიმძლავრე - 0.3 მეტრია, მოპოვება იწარმოებს ღია კარიერული წესით, წელიწადში არაუმეტეს 1,5 მ-იანი სიღრმის საფეხურით. მოპოვება განხორციელდება მდინარის კალაპოტის გასწორხაზოვნების მიმართულებით. საბადოს გახსნა განხორციელდება ტრანშეით, რისთვისაც გამოყენებული იქნება ბულდოზერი. ქვიშა-ხრეშის მოპოვება იწარმოებს ექსკავატორით. მოპოვებული წიაღისეული დროებით დასაწყობდება კარიერის ტერიტორიაზე და პერიოდულად, გატანილი იქნება კომპანის საკუთრებაში არსებულ სამსხვრევ-დამხარისხებელი საწარმოს ტერიტორიაზე. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, წელიწადში დაგეგმილია 215 580 მ³ ქვიშა-ხრეშის მოპოვება. ობიექტზე სამუშაოები წარმართება წელიწადში 260 დღე. ლიცენზიის მოქმედების ვადა 5 წელია და მოიცავს 2021 - 2026 წლების პერიოდს. დაზუსტებას საჭიროებს დაგეგმილი წარმადობის/წლის განმავლობაში მოპოვებითი სამუშაოების მოცულობის და სიმძლავრის შესახებ ინფორმაცია. კერძოდ - წიაღისეულის განსაზღვრული რაოდენობის (1 077 900 მ³) ათვისებისთვის გათვალისწინებულია წელიწადში 215 580 მ³ ქვიშა-ხრეშის მოპოვება, 5

წლის განმავლობაში (1 077 900 მ³:5=215 580 მ³), რაც ფაქტობრივი მდგომარეობით (2022 წელი), წლის განმავლობაში წიაღის მოპოვების სიმძლავრის ან/და სხვა საპროექტო მახასიათებლების გაზრდის გარეშე, მიუღწევადია. წლის განმავლობაში განსახორციელებელი სამუშაოების მოცულობის/ინტენსივობის გაზრდა თავის მხრივ დაკავშირებული იქნება გარემოზე ზემოქმედების მნიშვნელობის ზრდასთან.

თუ საქმიანობის განხორციელებისთვის საჭიროა გარემოსდაცვით გადაწყვეტილებაზე დამოკიდებული საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ლიცენზია/ნებართვა ან/და ასეთი ლიცენზიის/ნებართვის რომელიმე სტადიის დასრულება, აღნიშნული ლიცენზია/ნებართვა შეიძლება ძალაში შევიდეს ან/და ასეთი ლიცენზიის/ნებართვის შესაბამისი სტადია შეიძლება დასრულდეს მხოლოდ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, გარდა „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრული სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიისა. ასეთ შემთხვევაში, თუ სარგებლობის ლიცენზიით გათვალისწინებული საქმიანობა ექვემდებარება გზმ-ის ჩატარებას ამ კოდექსის შესაბამისად, ეს ლიცენზია შეიძლება გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გარეშე, იმ პირობით, რომ სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება შესაძლებელი იქნება მხოლოდ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ და სალიცენზიო პირობებისა და გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული პირობების შეუსაბამობის შემთხვევაში უპირატესობა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრულ პირობებს მიენიჭება. საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ლიცენზიით/ნებართვით არ შეიძლება დადგინდეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების საწინააღმდეგო სალიცენზიო/სანებართვო პირობები.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ლიცენზირებულ ობიექტამდე მისასვლელი ახალი გზების მშენებლობა გათვალისწინებული არ არის. ტრანსპორტირებისთვის გამოყენებული იქნება არსებული გზები. ნედლეულის ტრანსპორტირებისას, ამტვერების პრევენციის მიზნით, ავტომანქანის ძარა იქნება გადახურულ მდგომარეობაში, ხოლო მისასვლელი გზები პერიოდულად მოირწყება. მნიშვნელოვანია, **გზმ-ის ეტაპზე დაზუსტდეს მისასვლელი გზების მორწყვის საკითხი და წარმოდგენილი იქნეს მორწყვის გეგმა-გრაფიკი.** ობიექტზე გათვალისწინებული არ არის რაიმე სახის ინფრასტრუქტურული ობიექტის მოწყობა, მათ შორის დროებითი სათავსოს ან/და მსუბუქი კონსტრუქციის მქონე საოფისე შენობის, ასევე, სველი წერტილის. პროექტის ფარგლებში გამოყენებული იქნება სამსხვრევ-დამხარისხებელი საწარმოს უკვე არსებული ინფრასტრუქტურა.

სკოპინგის ანგარიშში მოცემულია საქმიანობის განხორციელების რაიონის გარემოს ფონური მდგომარეობის ზოგადი აღწერა, ასევე ზოგადი ინფორმაცია გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების სახეების შესახებ და ინფორმაცია იმ ღონისძიებების შესახებ, რომლებიც გათვალისწინებული იქნება გარემოზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების თავიდან აცილებისათვის, შემცირებისათვის ან/და შერბილებისათვის.

სალიცენზიო ობიექტის მდებარეობის გათვალისწინებით, პროექტის განხორციელება დაკავშირებული იქნება ბიომრავალფეროვნებაზე მოსალოდნელ ზემოქმედებასთან, რომლის დეტალური შეფასება, ანალიზი და მოსალოდნელი ზემოქმედების მნიშვნელობის განსაზღვრა ასახული უნდა იქნეს გზმ-ის ანგარიშში, შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად. აღსანიშნავია, რომ საპროექტო ფართობი წარმოადგენს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყეს, სადაც განსაზღვრული საქმიანობა **საჭიროებს შეთანხმებას** სახელმწიფო ტყის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სპეციალური ტყით სარგებლობის

ნებართვის მოპოვების მიზნით კომპანიას სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოში წარდგენილი აქვს შესაბამისი დოკუმენტაცია. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ლიცენზირებული ტერიტორია ცხოველთა სახეობებისთვის მნიშვნელოვან საარსებო გარემოს არ წარმოადგენს. საქმიანობის სპეციფიკის მიუხედავად, სკოპინგის ანგარიშში არ არის სათანადოდ განსაზღვრული და გზშ-ის ეტაპზე დეტალურ შეფასებას საჭიროებს იქთიოფაუნაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხი.

საბადოს დამუშავების ეტაპზე გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედება დაკავშირებული იქნება ხმაურის გავრცელებასთან და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან. ხმაურის გავრცელებისა და ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების ძირითადი წყაროებია სატრანსპორტო საშუალებები, რომლითაც მოხდება უშუალოდ კარიერის დამუშავება და მოპოვებული მასალის ტრანსპორტირება.

საბადოს დამუშავების პროექტის მიხედვით, საპროექტო ობიექტს სამხრეთით ესაზღვრება ლიცენზირებული ობიექტი. მიუხედავად აღნიშნულისა, სკოპინგის ანგარიშში არ არის სათანადოდ განხილული კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას, მათ შორის კუმულაციური ზემოქმედების ჭრილში განხილული უნდა იქნეს ასევე მოპოვებული წიაღისეულის ტრანსპორტირების საკითხი.

პროექტის განხორციელება დაკავშირებული იქნება წყლის გარემოზე პირდაპირი სახის მნიშვნელოვან ზემოქმედებასთან, რომელიც საჭიროებს სათანადო გარემოსდაცვითი ღონისძიებების დაგეგმვასა და განხორციელებას, მათ შორის მიწისქვეშა წყლის დგომისა (1.8-2.0 მ) და წიაღისეულის მოპოვების სიმძლავრის (0.3 მ) გათვალისწინებით. სკოპინგის ანგარიშში არ არის ასახული და გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს მიწისქვეშა წყლებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხი, პრევენციული-შემარბილებელი, ასევე ქვაბულში წყლის შემოდინების მართვის ღონისძიებების მითითებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის და საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის კანონმდებლობით დადგენილი წესით გავრცელება, მათ შორის ინფორმაცია განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის რეგიონული წარმომადგენლების მიერ -საქმიანობის განხორციელების ადგილის სიახლოვეს ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილებზე, ქ. კასპსა და სოფ. გომში, ასევე კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. ინფორმაცია აგრეთვე გამოქვეყნდა სსიპ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის ვებგვერდზე და გადაიგზავნა ცენტრის გამომწერებთან ელ. ფოსტის მეშვეობით. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით, სამინისტროს ორგანიზებით, საჯარო განხილვა გაიმართა 2022 წლის 22 მარტს 14 საათზე, კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის, შპს „მეგა ჰოლდინგის“ და საკონსულტაციო ორგანიზაციის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის მიმდინარეობისას, კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის წარმომადგენელმა დააფიქსირა საკუთარი პოზიცია და მიზანშეწონილად მიიჩნია, რომ საპროექტო ობიექტის ტერიტორიული სიახლოვიდან გამომდინარე, გზშ-ის ეტაპზე საჯარო განხილვა არა მარტო კასპის მუნიციპალიტეტის მერიაში, არამედ სოფ. გომის ადმინისტრაციულ ერთეულშიც გაიმართოს. დასმული კითხვები ეხებოდა ასევე გზშ-ის ჩატარების და ლიცენზიის გაცემის პროცედურებს. საჯარო განხილვაზე დასმულ საკითხებთან დაკავშირებით განმარტებები გააკეთეს საკონსულტაციო კომპანიისა და სამინისტროს წარმომადგენლებმა. მათ შორის, სამინისტროს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ საჯარო განხილვის ადგილი შეირჩა,

საჯარო განხილვის წესის დამტკიცების შესახებ ბრძანების მე-8 მუხლის მე-4 პუნქტის გათვალისწინებით, ამასთან, მანვე საზოგადოებრივი ინტერესის არსებობის შემთხვევაში არ გამოიცილა, რომ გზშ-ის ეტაპზე საჯარო განხილვა გაიმართოს, როგორც კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობაში, ისე სოფ. გომის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვაზე გამოთქმული შენიშვნები/მოსაზრებები და შესაბამისი პასუხები/განმარტებები აისახა საჯარო განხილვის ოქმში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შესწავლილი იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად, მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება. სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი:

1. გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-3 ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;

2. გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მე-4 ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;

3. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიშში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
- დაგეგმილი საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- საპროექტო ტერიტორიის დეტალური აღწერა (საკადასტრო კოდები, ფართობები, Shp ფაილები, GPS კოორდინატები, გარემო-პირობები);
- ინფორმაციას გარემოს დაცვის მიზნით შემოთავაზებული დაგეგმილი საქმიანობისა და მისი განხორციელების ადგილის ყველა გონივრული ალტერნატივის შესახებ, შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის, უმოქმედობის (ნულოვანი) ალტერნატივის შესახებ, რომელიც გულისხმობს საქმიანობის განუხორციელებლობის შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერას, რომლის შეფასებაც შესაძლებელია არსებული ინფორმაციის გამოყენებით და მეცნიერულ ცოდნაზე დაყრდნობით;

- ლიცენზიით გამოყოფილი, წიაღისეულის მოპოვების უზნებიდან უახლოეს მოსახლეობამდე დაშორებების მანძილის შესახებ ინფორმაცია, რუკაზე მითითებით;
- საპროექტო ობიექტის გენ-გეგმა, შესაბამისი ექსპლიკაციით;
- დაზუსტებული ინფორმაცია პროექტის დამხმარე ინფრასტრუქტურის/ნაგებობების შესახებ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- ინფორმაცია წიაღისეულის მოპოვების ტექნოლოგიური ციკლის და ტექნოლოგიური სქემის შესახებ, შესაბამისი თანმიმდევრობით (საბადოს დამუშავების გეგმის შესაბამისად);
- ინფორმაცია წიაღისეულის მოპოვების/საბადოს დამუშავების შერჩეული მეთოდის/ტექნოლოგიის შესახებ. მათ შორის, წარმოდგენილი უნდა იქნეს შერჩეული მეთოდის გარემოსდაცვითი და ტექნიკური უპირატესობების დასაბუთება;
- დაზუსტებული ინფორმაცია წიაღისეულის მოპოვების გეგმა-გრაფიკის შესახებ, სადაც მათ შორის განსაზღვრული იქნება სამუშაო დღის ხანგრძლივობა;
- კარიერის საშუალო წლიური და დღიური წარმადობის შესახებ დაზუსტებული ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საბადოზე არსებული მარაგების შესახებ;
- დაზუსტებული ინფორმაცია მოპოვებული წიაღისეულის დროებითი დასაწყობების ადგილის (GPS) შესახებ, დასაწყობების პირობებისა და პერიოდულობის მითითებით;
- ინფორმაცია საქმიანობის განხორციელების პროცესში გამოყენებული ტექნიკის-მოწყობილობების და მათი განთავსების ადგილის შესახებ;
- სასარგებლო წიაღისეულის ტრანსპორტირების შესახებ დეტალური ინფორმაცია. მათ შორის:
 - ტრანსპორტირების სქემის, სამოდრაო მარშრუტების (რუკაზე ჩვენებით), ტრანსპორტირების პირობების (მაგ: დაბალი სიჩქარე, სამოდრაო გზის მორწყვა, ძარის გადახურვა, ღამის საათებში მოძრაობის აკრძალვა), სატრანსპორტო ოპერაციების რაოდენობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია, ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკის მითითებით;
 - ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი/წიაღისეულის ტრანსპორტირებისათვის გამოყენებული გზების შესახებ;
 - ტრანსპორტირების სქემის და გეგმა-გრაფიკის შესახებ მუნიციპალიტეტთან კომუნიკაციის ან/და შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;
 - ინფორმაცია მისასვლელი გზების მორწყვის შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია მორწყვის გეგმა-გრაფიკის შესახებ;
- დეტალური ინფორმაცია მცენარეული საფარის მოხსნის სამუშაოების შესახებ. ამასთან: მოხსნილი მცენარეული საფარის მოცულობის, მისი დროებითი დასაწყობების (GPS კოორდინატები) და შემდგომი მართვის პირობების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაცია საბადოს დამუშავების ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების და მათი მართვის ღონისძიებების შესახებ;
- ინფორმაცია პროექტის განხორციელებით მოსალოდნელი შესაძლო ავარიული, მათ შორის ჰიდროდინამიკური პროცესების განვითარებული, სიტუაციების შესახებ;
- ინფორმაცია წიაღის მოპოვების პროცესში, ობიექტის სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყალმომარაგების შესახებ. მათ შორის, ინფორმაცია ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხის შესახებ;

- ინფორმაცია ობიექტზე წარმოქმნილი სანიაღვრე წყლების მართვის შესახებ, მათ შორის ინფორმაცია სალიცენზიო ფართობებზე გრუნტის წყლის არინებისთვის გათვალისწინებული სადრენაჟე არხის არსებობის/მოწყობის შესახებ;
- ინფორმაცია გზშ-ის ფარგლებში ჩატარებული საბაზისო/სადიებო კვლევებისა და გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის გამოყენებული მეთოდების შესახებ;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა, მათ შორის დასაქმებულთა შორის ადგილობრივი მოსახლეობის წილი, ასევე პერსონალის პროფესიული და ტექნიკური სწავლების შესახებ ინფორმაცია;
- ინფორმაციას დაგეგმილი საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში ამ საქმიანობის დაწყებამდე არსებული გარემოს მდგომარეობის აღდგენის საშუალებების შესახებ.

4.1 საპროექტო დერეფანში ჩატარებული გეოლოგიური კვლევის ანგარიში, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- საპროექტო უბნის გეოლოგიურ აგებულებას;
- გეოლოგიური გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერას;
- საპროექტო ტერიტორიის გეომორფოლოგიური, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური, სეისმური და ტექტონიკური პირობების აღწერას;
- მდინარე მტკვრის ჰიდროლოგიური მახასიათებლების შესახებ ინფორმაციას;
- რეგიონის ზოგად გეოლოგიური რუკას;
- რელიეფის (გეომორფოლოგია) აღწერას;
- სალიცენზიო ფართობებზე ჩატარებული საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგებს;
- გეოლოგიური კვლევის შედეგების გათვალისწინებით შემუშავებულ დასკვნებსა და რეკომენდაციებს.

4.2 სალიცენზიო ობიექტზე ჩატარებული ბიომრავალფეროვნების კვლევის ანგარიში და ბიომრავალფეროვნებაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება, რომელიც უნდა მოიცავდეს:

- სათანადო კვლევაზე დაყრდნობით მომზადებული ინფორმაცია (ფოტომასალასთან ერთად) საპროექტო ტერიტორიაზე არსებულ მცენარეებზე, ცხოველებზე და ჰაბიტატებზე, მათზე შესაძლო ზემოქმედებაზე, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილებაზე და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ღონისძიებებზე;
- იქთიოფაუნის კვლევის შედეგები (ფოტომასალასთან ერთად) და **იქთიოფაუნაზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება;**
- საჭიროა გზშ-ს ანგარიშში დაზუსტდეს იგეგმება თუ არა სამუშაოები უშუალოდ მდინარის კალაპოტში. საჭიროების შემთხვევაში, განისაზღვროს წიაღისეულის მოპოვების სამუშაოების შედეგად წყლისა და წყალზე დამოკიდებულ სახეობებზე, ასევე მათ საბინადრო გარემოზე ზემოქმედების მნიშვნელობა, ამ ზემოქმედების თავიდან აცილების და/ან საკომპენსაციო ღონისძიებები;
- გზშ-ის ანგარიშში აისახოს ჭრას დაქვემდებარებული მცენარეების შესახებ ინფორმაცია;
- **ბიომრავალფეროვნების** კვლევებზე დაყრდნობით შემუშავდეს მონიტორინგის გეგმა, სადაც აისახება ბიომრავალფეროვნების ცალკეულ კომპონენტებზე დაკვირვების საკითხი.

5. პროექტის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება, მათ შორის:

- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ატმოსფერულ ჰაერზე, მათ შორის: მოსალოდნელი ემისიები, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში. ამასთან, მოცემული უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების პრევენციული და შემარბილებელი ღონისძიებები, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის მონიტორინგის გეგმა;
- გარემოს სხვადასხვა კომპონენტზე ხმაურისა და ვიბრაციის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისა და ტრანსპორტირების ეტაპზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- შესაძლო ზემოქმედების შეფასება ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, გრუნტის ხარისხზე და ბუნებრივ ლანდშაფტზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- **დეტალური ინფორმაცია** მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებების მითითებით. მათ შორის, წარმოდგენილი იქნეს მიწისქვეშა/გრუნტის წყლების შესაძლო დაბინძურების ადგილებისა და დაბინძურების კონტროლის შესახებ ინფორმაცია;
- პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება ზედაპირული წყლის ობიექტზე, ზედაპირული წყლის ობიექტზე პირდაპირი და ირიბი სახით მოსალოდნელი ზემოქმედების ფაქტორების დეტალური ანალიზი, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ. მათ შორის, ინფორმაცია საშიში გეოდინამიკური პროცესების შესაძლო განვითარების და საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი, პრევენციული ღონისძიებების გატარების, ასევე მონიტორინგის საკითხების შესახებ;
- წიაღისეულის ტრანსპორტირებით მოსალოდნელი შესაძლო ზემოქმედების შეფასება და ტრანსპორტირების შედეგად გამოწვეული ზემოქმედების შემცირების მიზნით განსაზღვრული შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ლანდშაფტის ვიზუალური ცვლილებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ინფორმაცია პროექტის ფარგლებში ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შესახებ, შესაბამისი შემარბილებელი და პრევენციული ღონისძიებების მითითებით;
- ინფორმაცია კუმულაციური ზემოქმედების შესახებ. პროექტის ფარგლებში მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- **გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედების შეფასება და მისი აუცილებლობის დასაბუთება, რაც გულისხმობს გარემოზე შეუქცევადი ზემოქმედებით გამოწვეული დანაკარგისა და მიღებული სარგებლის ურთიერთშეწონას გარემოსდაცვით, კულტურულ, ეკონომიკურ და სოციალურ კრილში;**
- პროექტის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების შეფასება სოციალურ გარემოზე. განსაზღვრული უნდა იყოს ადამიანის ჯანმრთელობასთან,

უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით (ნარჩენების მართვის გეგმა);

- პროექტის გავლენის ზონაში კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებსა და კულტურულ ფასეულობებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი სავარაუდო ზემოქმედების შესახებ ინფორმაცია (გზშ-ის ანგარიშის მომზადების პროცესში ჩართული იყოს შესაბამისი კომპეტენციის სპეციალისტ(ებ)ი, რათა გამოირიცხოს როგორც შესაძლო არქეოლოგიური ობიექტების დაზიანების რისკები);
- დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული გარემოზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედების აღწერა, რომელიც განპირობებულია ავარიისა და კატასტროფის რისკის მიმართ საქმიანობის მოწყვლადობით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების სამოქმედო გეგმა;
- პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი;
- პროექტის ფარგლებში განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შემაჯამებელი გეგმა-გრაფიკი (საკონტროლო წერტილების, მონიტორინგის მეთოდის, მონიტორინგის სიხშირისა და სხვ. მითითებით);
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები.

6. საკითხები/შენიშვნები, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშში:

- დაზუსტებას საჭიროებს დაგეგმილი წარმადობის/წლის განმავლობაში მოპოვებითი სამუშაოების მოცულობის და სიმძლავრის შესახებ ინფორმაცია. კერძოდ - წიაღისეულის განსაზღვრული რაოდენობის (1 077 900 მ³) ათვისებისთვის გათვალისწინებულია წელიწადში 215 580 მ³ ქვიშა-ხრემის მოპოვება, 5 წლის განმავლობაში (1 077 900 მ³:5=215 580 მ³), რაც ფაქტობრივი მდგომარეობით (2022 წელი), წლის განმავლობაში წიაღის მოპოვების სიმძლავრის ან/და სხვა საპროექტო მახასიათებლების გაზრდის გარეშე, მიულწევადია. ამასთან, წლის განმავლობაში განსახორციელებელი სამუშაოების მოცულობის/ინტენსივობის გაზრდა თავის მხრივ დაკავშირებული იქნება გარემოზე ზემოქმედების მნიშვნელობის ზრდასთან. სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვება შესაძლებელი იქნება მხოლოდ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ და სალიცენზიო პირობებისა და გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული პირობების შეუსაბამობის შემთხვევაში უპირატესობა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრულ პირობებს მიენიჭება. საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ლიცენზიით/ნებართვით არ შეიძლება დადგინდეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების საწინააღმდეგო სალიცენზიო/სანებართვო პირობები;
- დაზუსტებას საჭიროებს საპროექტო უბანზე მდინარის ჰიდროლოგიურ რეჟიმზე მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხი, ასევე ინფორმაცია შესაძლო წყალმოვარდნების/წყალდიდობების შესახებ. ამასთან, მნიშვნელოვანია, წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია გაზაფხულის პერიოდში სამუშაოების წარმოების შესახებ, ხოლო სამუშაოების წარმოების შემთხვევაში ინფორმაცია ტერიტორიის, მათ შორის საპროექტო ობიექტის დამხმარე და ობიექტამდე მისასვლელი (გზა, ხიდი) ინფრასტრუქტურის/მოწყობილობების დატბორვის პრევენციისთვის გათვალისწინებული ღონისძიებების შესახებ;

- მნიშვნელოვანია გზშ-ის ეტაპზე უმოქმედობის ალტერნატივა უარყოფილ იქნეს სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე მოსალოდნელი დადებითი და ეკოლოგიურ გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედების ურთიერთმეწონის საფუძველზე, ამასთან, წარმოდგენილი უნდა იყოს საქმიანობის განუხორციელებლობის (უმოქმედობის) შემთხვევაში გარემოს არსებული მდგომარეობის ბუნებრივად განვითარების აღწერა;
- დაზუსტებას საჭიროებს უახლოეს მოსახლემდე მანძილის შესახებ ინფორმაცია. ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ სალიცენზიო ობიექტიდან 350 მ-ში ფიქსირდება შენობა-ნაგებობები (სოფ. გომი), რომლის ფუნქციური დატვირთვის შესახებ ინფორმაცია საჭიროებს დაზუსტებას;
- საბადოს დამუშავების პროექტის მიხედვით, საპროექტო ობიექტს სამხრეთით ესაზღვრება ლიცენზირებული ობიექტი. მიუხედავად აღნიშნულისა, სკოპინგის ანგარიშში არ არის სათანადოდ განხილული კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი, რაც გზშ-ის ეტაპზე საჭიროებს დაზუსტებას, მათ შორის **კუმულაციური ზემოქმედების ჭრილში განხილული უნდა იქნეს ასევე მოპოვებული წიაღისეულის ტრანსპორტირების საკითხი;**
- მიწისქვეშა წყლის დგომისა (1.8-2.0 მ) და წიაღისეულის მოპოვების სიმძლავრის (0.3 მ) გათვალისწინებით სკოპინგის ანგარიშში არ არის ასახული და გზშ-ის ეტაპზე დაზუსტებას საჭიროებს მიწისქვეშა წყლებზე მოსალოდნელი ზემოქმედების საკითხი, პრევენციული-შემარბილებელი, ასევე ქვაბულში წყლის შემოდინების მართვის ღონისძიებების მითითებით;
- სკოპინგის ანგარიშში წარმოდგენილი მთლიანი 359297 კვ.მ ფართობიდან, „სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების დადგენის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 4 აგვისტოს №299 დადგენილებით დამტკიცებული სახელმწიფო ტყის ფონდის საზღვრების მიხედვით, 298657 კვ.მ წარმოადგენს სსიპ ეროვნული სატყეო სააგენტოს მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყეს. სახელმწიფო ტყის ტერიტორიაზე, „ტყითსარგებლობის წესის შესახებ“ დებულების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 18 მაისის N221 დადგენილებით (თავი VII-XIV) განსაზღვრული საქმიანობა ან მისი განკარგვა საჭიროებს შეთანხმებას სახელმწიფო ტყის მართვის უფლების მქონე ორგანოსთან;
- ვინაიდან საქმიანობა საჭიროებს განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალურ სარგებლობას, საქმიანობის განმახორციელებელმა (კანონმდებლობის შესაბამისად) გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაურთოს განსაკუთრებული დანიშნულებით ტყით სპეციალური სარგებლობისთვის საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტები;
- ობიექტის მიმდებარედ/ფარგლებში ხაზობრივი ნაგებობების არსებობის შემთხვევაში გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს აღნიშნული ინფრასტრუქტურის გადაკვეთის შესაბამისი ტექნიკური გადაწყვეტის შესახებ ინფორმაცია;
- გზშ-ის ეტაპზე წარმოდგენილი უნდა იქნეს პროექტის განხორციელებასთან დაკავშირებით შპს „საქართველოს მელიორაციასთან“ შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია, შპს „საქართველოს მელიორაციის“ მიერ წაყენებული ტექნიკური პირობების (არსებობის შემთხვევაში) მითითებით;
- გზშ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად შედგენილ საბადოს დამუშავების გეგმას;

- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს „ცხოველთა გადამდები დაავადებების საწინააღმდეგო პროფილაქტიკურ-საკარანტინო ღონისძიებათა განხორციელების წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 14 ივლისის №348 დადგენილებით განსაზღვრული მოთხოვნების დაცვის შესახებ ინფორმაცია;
- სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად მოპოვებული წიაღისეულის გატანა, შემდგომი გადამუშავების მიზნით, დაგეგმილია კომპანიის საკუთრებაში არსებულ წიაღისეულის (ქვიშა-ხრემის) გადამამუშავებელ საწარმოში. საპროექტო და არსებული საქმიანობის (წიაღისეულის (ქვიშა-ხრემის) გადამამუშავება) ურთიერთკავშირის გათვალისწინებით მიზანშეწონილია გზშ-ის ანგარიშმა მოიცვას ინფორმაცია შპს „მეგა ჰოლდინგის“ ქვიშა-ხრემის გადამამუშავებელი საწარმოს შესახებ და განხილული იქნეს, როგორც დაგეგმილი საქმიანობის ერთ-ერთი შემადგენელი კომპონენტი. ზემოაღნიშნულის განუხორციელებლობის შემთხვევაში გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი იქნეს სათანადო დასაბუთება;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს წინამდებარე დასკვნით განსაზღვრული მოთხოვნების, სკოპინგის დასკვნაში გამოკვეთილი საკითხების გათვალისწინებით.

❖ **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესახებ (ერთიანი ცხრილის სახით).**

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „მეგა ჰოლდინგის“ მიერ წარმოდგენილ, კასპის მუნიციპალიტეტში, მდ. მტკვარზე სასარგებლო წიაღისეულის (1 077 900 მ³ ქვიშა-ხრემის) ღია კარიერული წესით მოპოვების, პროექტზე **სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციისა და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით. გზშ-ის ანგარიში შედგენილი უნდა იყოს მოქმედი კანონმდებლობის, განსაკუთრებით სკოპინგის დასკვნით განსაზღვრული მითითებების სრული დაცვით.